

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Târgul Inului Nr. 39

INSERATELE
se primesc la adminis-
traŢie. Preţul după tarife
şi învechit.

Manuscrisele nu se în-
napoiacă.

TELEFON Nr. 206

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Noul guvern român şi concertul european.

Paris, 19 Ianuarie.

Guvernul prezidat de d-l Ion I. C. Brătianu, guvern care sintetizează vigoarea, energia şi conştiinţa naţională, a fost primit de *opinia europeană* cu simpatii unanime. Marele ziar *francesc* dedică d-lui Brătianu articole elogioase, cari se disting prin obiectivitatea lor şi printr-o cunoştinţă destul de aprofundată a situaţiunii din ţară. Presa de azi dimineaţă şi de azi după amiază salută cu adevărată bucurie venirea la putere a energicului şef al partidului naţional-liberal.

De altfel primirea favorabilă ce o întâmpină cabinetul Ion I. C. Brătianu nu se mărgineşte la presa franceză. Ziarele italiene, engleze şi germane au publicat şi ele articole sau analize, prin cari d-l Brătianu şi valoroşii săi colaboratori sunt salutaţi cu încredere şi simpatie. *Opinia statelor amice din Balcani*: Serbia şi Grecia, de asemenea îşi manifestă încrederea în noul cabinet, căruia suveranul şi opinia românească i-au confiat destinele României.

Să examinăm şi noi, cu obiectivitatea care convine cronicarului imparțial, raporturile noului guvern român cu concertul internațional.

Personalitatea șefului noului cabinet, energia sa, experiența sa deja încercată ca om de stat, sunt garanții sigure că *politica externă a României va fi energică, cuminte și conștientă*. D-l Brătianu a preferat totuși să ia portofoliul războiului. Aceasta nu însemnează însă că ministerul afacerilor străine, care a primit în d. Porumbaru un titular cu experiență politică și destulă autoritate, va fi cu totul lipsit de direcțiunea d-lui Brătianu. Negreșit că răspunderea situațiilor dificile și a actelor mari și decisive va fi în primul loc a șefului guvernului, care este secundat de adevărate capacități politice.

Dacă d-l Brătianu a preferat să-și atribuie ministerul de războiu, a făcut-o spre a prezida și a veghea la *desăvârșirea reorganizării și sporirii armatei române*. Distinsul șef al partidului liberal va profita de experiența campaniei de astă-vară spre a realiza o sumă de îmbunătățiri, cari sunt necesare și spre a umple unele goluri din organizațiunea noastră militară, goluri pe cari d-l Brătianu a fost primul a le remarca. Sigur că d-l ministru de războiu va întreprinde o mare operă de *sporire a contingentelor* și de perfecționare și complectare a armamentului.

Această operă de întărire a forțelor noastre militare, pe care țara și străinătatea o așteaptă dela d-l Ion I. C. Brătianu, va avea o *influență binefăcătoare asupra politicii internaționale*. România este arbitra situației din Balcani — a dovedit-o de două-ori în cursul anului 1913 — și este *gardiana păcii în Orient*. Echilibrul balcanic se razimă pe u merii puternici ai tinărului, dar valorosului stat român. Iar adevărata garanție a acestui *echilibru*, a acestei păci, este *armata română*. D-l Brătianu a făcut un act de înaltă politică, rezervându-și în această epocă de continue crize europene, portofoliul războiului, care în prezent câștigă o importanță deosebită.

Existența unei armate române mari și puternice, gata de a intra în foc cu forțe asemănătoare aceluia unei adevărate mari puteri, va da, într-adevăr, de gândit unei anumite puteri balcanice, care nu a renunțat la revizuirea păcii dela București. Echilibrul balcanic stabilit astă vară, în capitala României cu concursul așa de nobil al d-lui Ion I. C. Brătianu, va avea în noul ministru de războiu un gardian vigilent, iar România un conducător energic și devotat marilor interese ale țării și ale românismului.

Concluziunea logică din aceste constatări este că noul cabinet român, bazat pe o armată a cărei perfecționare o va conduce însuși președintele consiliului miniștrilor, va veghea ca echilibrul balcanic,

stabilit în profitul păcii europene și consacrand *hegheonia morală* a României, să nu fie turburat. În acest scop d-nii Brătianu și Porumbaru vor cultiva, fără îndoială, bunele relațiuni de amicitie și înțelegere cu cele două puteri balcanice, ale căror interese externe concordă cu ale noastre : cu *Serbia și Grecia*.

Energicul și patrioticul șef al noului guvern român însă va merge și mai departe, croind calea spre mărirea și gloria României ! Cunoaștem în deajuns calitățile d-lui Brătianu spre a spera dela d-sa o politică externă în stil mare, o politică adânc conștientă de marile interese ale națiunii. Noul cabinet cu o energie virilă, se va angaja, fără îndoială, într-o politică cuminte, cumpanită, dar totuși *energică și întreprinzătoare*. D-nii Brătianu și Porumbaru vor ști, fără a turbura cătuși de puțin bunele raporturi cu Austro-Ungaria și Bulgaria, să asigure României amicitii și înțelegerile externe, de cari are absolut nevoie și fără de cari statul nostru ar risca să rămână în aceeași izolare pe care am constatat-o iarna trecută când cu chestiunea Silistrei... Toată opinia românească așteaptă dela noul cabinet, care se ilustrează printr-o energie virilă, o politică externă de reale progrese morale și cucuriri diplomatice.

În orice caz atât Orientul cât și puterile apusene pot să se felițice că România, gardiana păcii și purtătoarea civilizației latine, a primit un guvern solid și conștient de misiunea istorică strălucită ce-l așteaptă. Creditul ce opinia europeană îl dă cabinetului Brătianu este mare. Suntem siguri că această încredere va fi curând justificată când noul minister va trece la acte.

Cât ne privește pe noi Români, trebuie să aclamăm, cu toții, cu simpatie, cu entuziasm chiar, noul cabinet al liberalismului și al democrației române, condus de marele urmaș al aceluia, care a pus o piatră angulară la construcția statului român. Sperăm că politica externă a țării va fi condusă pe calea onoarei, a patriotismului profund și lu-

minat, spre mărirea și gloria statului și a națiunii.

Mircea R. Șirianu.

Presă străină și noul guvern român. Ziarul „L'Indépendance Belge” ocupându-se cu schimbarea guvernului din România spune, că Brătianu și-a luat în guvern cele mai însemnate personalități ale partidului liberal. Guvernul liberal are deci încontestabil autoritatea necesară pentru rezolvirea practică a chestiilor externe și interne, cari sunt puse azi în România la ordinea zilei, pentru că România să își menție și mai departe rolul de arbitru în Balcani.

Interdicția debitului postal pentru ziarul din România. O telegramă din Budapesta ne-a adus zilele aceste știrea, că contele Tisza va ridica în scurt timp interdicția debitului postal pentru ziarul din România. Înregistrând această știre ziarul „Adevărul” scrie următoarele :

Dacă știrea este adevărată, guvernul unguresc nu a făcut decât să intre pe calea inteligenței și a dreptății. Nici unui guvern român nu i-a trecut prin gând să oprească gazetele ungurești de a intra în România! Principiul libertății presei a fost respectat și față de presa maghiară șovină — și nimeni la noi n'a găsit aceasta curios, deși toți găseau că un guvern român energic ar fi trebuit să intervie de mult la Budapesta în privința sa: *navolniciei măsurii a retragerii debitului postal care lovea aproape întreaga presă română și se întinsese la un moment dat și asupra tranzitului.*

Evenimentele externe ale anului trecut și discuțiunea ce au provocat asupra relațiilor dintre Austro-Ungaria și România, — au deschis ochii tuturor oamenilor de stat din monarhia vecină. Contele Tisza tratează o împăcare cu Românii de peste munți și manifestă mereu tendința de a da satisfacțiune opiniei publice românești. Permisuniunea dată însă presei române de a intra în Ungaria nu poate fi socotită ca vre-un scont asupra datorităților Monarhiei vecine față de români, căci ea nu-i decât *împlinirea unei obligațiuni de reciprocitate.*

Temeri de un nou războiu.

Pregătirile Turciei. — Intervenția României.

Știri din Paris și Berlin prezintă situația balcanică din nou în culori amenințătoare. Ziarele berlineze relevă pregătirile febrile, pe cari le face Turcia pe coastele Asiei mici, iar la Paris se susține, cu toate desmințirile repetite, că între Turcia și Bulgaria există de fapt o convenție secretă îndreptată în contra Greciei. Pentru a agita și mai mult spiritele se anunță, că prim-ministrul Venizelos, care se află la Paris, a primit din Atena avizul, ca să se reîntoarcă în timpul cel mai scurt acasă, fiind prezența sa reclamată de împrejurări importante. Se mai spune, că guvernul grecesc depune mari silințe pe lângă guvernul Sârbiei, ca acesta să-i asigure tot sprijinul în cazul unui atac din partea Turcilor și Bulgarilor. Grecia simte, că în cazul când n'ar avea acest sprijin, n'ar putea rezista unui atac al Turcilor.

De sine înțeles, că toate știrile aceste trebuie primite cu rezerva cuvenită. Cu toate acestea nu se poate nega, că atitudinea întransigentă a Turciei și a Greciei în chestiunea insulor egeice constituie un nou pericol și că Putețile mari, cari au să decidă în această chestiune, se vor afla în cele mai grele situații.

Dat fiind acest nou pericol balcanic se relevă iarăși chestia *intervenției României*. Ziarul „Le Temps” află din București, că noul guvern liberal ar plăcea cu plăcere rolul de *mijloc între Turcia și Grecia*, cum a făcut-o aceasta în timpul său ministru Take Ionescu. De aceea se atribuie o deosebită însemnătate vizitei primului ministru grec Venizelos la București, la reîntoarcerea sa din streinătate.

În același timp un ziar grecesc din Constantinopol susține, că Șefa-bey, ministrul Turciei la București, a avut zilele aceste o între-

Leo Tolstol.

O poveste

despre Ivan prostul și despre cei doi frați ai lui : Simion soldatul și Taras pântecosul, și despre sora lor mută Mclenia, cum și despre diavolul cel bătrân și despre cei trei pui de draci.

I

Într-o țară depărtată dintr-o împărăție puternică trăia odată un țăran bogat, care avea trei feciori, Simion soldatul, Taras pântecosul, și pe Ivan prostul, mai avea o fată mută de la naștere: Malania. Simion soldatul, plecă la războiu, să servească împăratului, pântecosul Taras se așeză ca neguțător în oraș, iar Ivan prostul cu soru-sa rămăseră acasă ca să se strămbe de spate la lucrul câmpului. Simion soldatul se făcu domn mare, căpătă de la împăratul o moșie întinsă și se căsătorii cu o fată din casa boarea-că. Avea leafă mare, moșia încă aducea venit frumoasă, dar nu se putea a-junge cu venitele. Ceeace câștiga bărbatul, femeia rispea numai decăt Parale nu aveau nici odată. Astfel Simion soldatul se tot ducea la moșie să încoseze venitele. Economul, adevărat administratorul, îi zise: »Nu mai avem de unde lua; nu avem nici vite nici unelte, n'avem cai, nu avem vaci, n'avem pluguri nici grape. toate acestea trebuie să le introducem pe moșie, atunci vor fi și venite.»

Auzind acestea, Simion soldatul se duce la tatăl său. »Măi tată, zise

ei, tu ești bogat, dar mie nu mi-ai dat nimic. Ră-cumpără-mă tu cu a treia parte, ca să-mi fac pe moșie de ceea ce am nevoie.» Bătrânul îi răspunse la asta : »Tu n'ai câștigat nimic în casa mea, de ce să-ți dau a treia parte ? Ar fi nedreptate față de Ivan și de fată.»

Dar Simion zise : »Ea este un prost, iar fata, o mută ; de ce au ei trebuință ?

»Eu las să judece Ivan«, răspunse bătrânul.

Ivan însă zise : »Ei, de pe partea mea, să-l dai, ce cere.»

Simion își luă partea din averea tată-său, o investii pe moșia sa și plecă iară, ca să slujească pentru împăratul.

Și Taras pântecosul câștigă bani, luă o fată bogată de neguțător. Însă ori cât câștiga, tot nu era îndestulit. Veni și el la tată său și zise : »Dă-mi partea de moștenire.» Bătrânul n'a vrut să dea nici lui Taras nici o parte. »Tu nu ne-ai dat nici un ajutor zise el, tot ce-i în casă a câștigat Ivan. Nu să poate să-l facem nedreptate lui și surorii lui.»

Taras însă zise : »La ce-i trebuie lui ceva ? El e un prost, de înșurat nu se poate, nu-l ia nimene, și o fată mută, încă n'ree lipă de nimic.» »Ivane, zise el, dă-mi jumătate din bucate, unele nu-mi trebuie, iar dintr-une vite, dă-mi pe roibu, de plug nu este bun pentru tine.»

Ivan răsă cu hohot. »Ei, de pe partea mea, fie.»

Și Taras căpătă o parte. Își duce

bucatele în oraș, duse pe roibu și Ivan rămăse numai cu o iepă, ca mai înainte, ca să poarte plugăria — și să hrănească pe tatăl și pe mamă sa.

II

Scaraoschi bătrânul se cătrăni de mânie, că cei trei frați nu s'au certat la împărțirea moșiei și că s'au despărțit cu dragoste unul de altul. El chemă la sine trei drăcușori, adevă: trei pui de drac.

»Ascultați ce vă spun, zise el, trăesc undeva trei frați: Simion soldatul, Taras pântecosul, și Ivan prostul. Au voit cu toții să se certe, trăesc însă în pace, și se sufer bine unul pe altul. Prostul mi-a stricat toate planurile. Mergeți toți trei — apucați-vă de tustrei, întărâtați-i pe unul asupra celorlalți, ca să-și scoată ochii unul la altul. Veți putea face lucrul acesta?»

»Putem«, răspunseră ei.

»Să aud, cum o să începeți?»

Iată cum: Mai întâi înruinăm, ca să n'arbă ce mănca, apoi îi strângem la oală și pe urmă, se apucă de cap unul pe altul.»

»Bine, zise dracul bătrân. Văd că vă pricepeți meșteșugul. Cărați-vă și să nu vă arătați înaintea mea, până nu i-ați ațâțat pe toți, unul asupra altuia, altcum la toți vă jupoiu pielea de pe voi.»

Drăcușorii se duseră toți într-o baltă glodoasă, să ție stat, cum să înceapă lucrul... se certară încoace încolo — fiecare voia să-și aleagă partea mai ușoară de lucru, în sfârșit hotărâră să tragă sorți, care la care fra-

te să meargă, acela care va isprăvi mai curând trebuia să meargă în ajutor altuia. Au aruncat sorții și au pus un termin, când să se întâlnească iară în baltă moșiroasă, ca să se vadă care a isprăvit și pe care trebuie să-l ajute.

A sosit sorocul, și drăcușorii se adunară, după cum s'au înțeles în baltă. Începu să spună fiecare, cum au umbat.

Întâiu drăcușor care venea dela soldat, povesti următoarele: »La mine se deslășură bine lucrul. Simion vine mâne la tatăl său.»

Cum al făcut de l'ai adus până într-atâta? Întrebară soții lui. — »Înainte de toate l'am făcut să creadă, că el este cel mai mare viteaz. În credința aceasta a făgăduit împăratului său că, dânsul îl va cuceri lumea întregă împăratul îl numi Căpitan peste toată oastea lui și-l trimise să bată pe împăratul din India. Războiul începu. În aceeași noapte, eu am udat tot praful de pușcă din armata lui Simion după aceea m'am dus la împăratul Indianilor și din paie am făcut ostași câtă frunză și iarbă. Când văzură soldații lui Simion, că năvălesc asupra lor soldați, de paie din toate părțile, se spăriră. Simion comandă să impuște — dar tunurile și puștile nu se sloboziră. Atunci soldații lui Simion se îngroziră și fugiră ca berbecii, și împăratul Indian porunci să-l taie cu săbiile. Rușinea lui Simion fu mare, a pierdut moșia și mâne are să fi judecat la moarte. Numai o zi mai aveam de lucru, să l slobod din pușcărie, ca să poată fugi acasă. Măne am isprăvit în-ărcinarea luată asupra mea, la care din voi să vă ajut?»

Acum începu să povestească drăcușorul dela Taras. »Eu n'am lipsă de nici un ajutor, zise el. Și la mine merg treble bine. Taras nu se poate ținea mai mult de o săptămână. Înainte de toate am făcut de l-a crescut o burță numai ca ea, și l'am făcut pismos. Așa poftă a căpătă de lucruri străine, în cât ar cumpăra ce vede cu ochii. A strâns o mulțime de lucruri, și-a dat toți banii, și tot mai cumpără. A și început să cumpere cu bani împrumutați. Atâta a cumpărat, și astfel s'a încourat, încât nu se mai poate desface. Într-o săptămână are soroace de plată, și eu am să-i prelac toată marfa în gunoi... Nu va putea plăti și va veni la tatăl său.»

Și întrebară pe al treilea drăcușor, ce a făcut el cu Ivan ?

Ce să zic, eu n'am noroc. Mai întâiu am scuipat în uciorul lui, ca să capete dureri de stomac, după aceea m'am dus pe ogoarele lui și pământul l'am bătucit ca piatra, ca să nu-l poată ara. Am gândit că nu va fi în stare să-l are, dar, prostul, a venit cu plugul să scormonească. Gemea de durere de stomac, dar ara din toate puterile. Un plug l'am stricat, el s'a dus acasă, și-a întocmit altul, și iară s'a pus să are. Eu am intrat în pământ, am apucat ferul plugului, dar nici de cum nu l'am putut ținea în loc. El apăsa strănic, dar și ferele erau ascuțite; mi-am ciocărit amândouă mâinile. A arat aproape tot, i-a mai rămas o fâșie mică. Veniți, soților, ajutați-mi, pentru că dacă nu vom găta cu asta, toată osteneala noastră este pierdută. Dacă scapă prostul, și ară mai departe,

vedere și un schimb de vederi cu d-l I. Brătianu cu privire la vizita pe care d-l Venizelos o va face la București. Se afirmă, că guvernul român ar voi să înlesnească un acord direct între Grecia și Turcia.

O declarație a lui Enver-pașa.

Ministrul de război Enver Pașa a declarat unui ziarist că Turcia n'are actualmente nici un interes în Albania. Albania se află prea departe de Turcia și cu toate că într'adevăr suntem ferm hotărâți să recâștigăm cât se poate de mult din teritoriile pierdute, acum avem griji cu mult mai apropiate. Înainte de toate avem nevoie de o armată condusă de ofițeri capabili și excelenți.

La întrebarea ziaristului, ce însemnează marile transporturi de trupe spre Anatolia, Enver Pașa a răspuns, că nu poate să dea lămuriri în această privință.

Pregătiri febrile

Știri din Constantinopol afirmă că la ministerul de război domnește o activitate febrilă, ceace produce îngrijorare în cercurile diplomatice.

Enver pașa a dat ordin tuturor comandamentelor să fie pregătite rezervele din 1890 până în 1892 ca să poată fi înrolați la prima alarmă.

Insulele egeice.

O telegramă mai nouă din Constantinopol anunță că toate știrile relative la dispozițiile cercurilor conducătoare în chestia insulelor Chios și Mitylene, confirmă și accentuează intransigența ce o va arăta Turcia.

Se dă ca exclusivă posibilitatea autonomiei sau altui regim, de oarece ar fi să se convertească aceste insule în tot atâtea Crete.

De aceea se exprimă părerea că posesiunea insulelor de către Turcia cu un larg regim administrativ, este singura soluție posibilă pentru a înlătura orice complicație.

De nu, chestiunea va trebui să fie rezolvită prin forță

Procesul Rutenilor.

Eri au fost ascultat la tribunalul din Sibhet doi acuzați Trapiș și Tisinet. Amândoi neagă, că ar fi făcut agitații politice, cu care sunt acuzați de a fi făcut o afacere împovăraătoare contra unui alt acuzat, il'le Pliciac, care ar fi zis o dată:

— Atunci veți fi fericiți când se vor ivi la frontieră Cazacii!

In ședința de alaltieri a camerei

cum am anunțat ieri, deputatul Beszkid, în afară de pactul român, a făcut interrelație și în chestia procesului Rutenilor. Beszkid spune, că nu există în Europa un popor mai lipsit de cultură, ca în Ungaria nordică. Bietul rutean are ca locuință un bordelu ticălos, murdar, cu o gaură ca fereastră. Aici stă țărănul cu familia sa, cu vițelul și

purcelul său. Singura instituție în sat e cărculma unde spiritul i ruinează pe toți. Poporul nu cunoaște decât pe solgăbirău și notar, cari îl globește și i stoarce banii în dare. Să te miri, dacă în asemenea situație se poate amăgi un popor? Beszkid crede că acest proces e o greșală politică și întreabă pe Tisza că nu are de gând să i sisteze? Tisza răspunde că afirmațiile lui Beszkid sunt exagerate. Vor fi ele icicolo stări și mai triste decât la Ruteni, d. e. în Rusia. Regretă, că s'a făcut vorbă în parlament despre acest proces pe care nu-l poate sista.

Hotărârea comitetului.

Despre rezultatul desbaterilor comitetului central al partidului național, întrunit la Budapesta, primim spre publicare din loc competent următorul comunicat:

Budapesta, 23 Ian. n.

Comitetul central al partidului național român intrunindu-se în zilele de 20, 21, 22 Ian. st. n. a. c. a luat în desbatere amănunțită întreg materialul discuțiilor purtate de către delegații săi cu prim-ministrul ungar în scopul de a se găsi mijloacele potrivite pentru stabilirea unui raport normal între poporul român și factorii de guvernământ ai statului ungar.

Învădu-se în cursul desbaterilor necesitatea de a se cere deslușiri mai detaliate dela primul ministru, comitetul național a decis deocamdată amânarea hotărârii sale definitive.

Delegația comitetului a fost invitată a se pune în legătură cu șeful de guvern pentru a-i cere lămuririle necesare. Imediat după primirea acestora în timp relativ scurt comitetul național se va întruni ca reluând desbaterile să aducă o deciziune definitivă.

Pactul româno-maghiar.

Un comunicat din partea comitetului nostru național și despre rezultatul discuțiilor noastre cu șeful de guvern Tisza și se va publica și un comunicat oficios pentru orientarea publicului.

Zilele maghiare se ocupă și acum intensiv cu chestia pactului, dar informațiile publicate sunt aproape toate false și eronate. Se fac apoi în legătură cu pactul și unele manifestații, protestări etc. din cari remarcăm următoarele:

Declarațiile d-lui Goga.

D-l Goga interviewat de un redactor de la «Az Est», a declarat, că dânsul nu e mulțumit cu atitudinea de

până acum a guvernelor maghiare față de Români și consideră de păcătoș acest sistem tradițional. Aceasta se referă și la guvernul actual.

După aceasta redactorul a întrebat, că se pot uri punctele de vedere românești cu statul național maghiar?

D-l Goga a răspuns astfel:

Statul național maghiar este după părerea mea o ficțiune de drept public. Recunosc integritatea teritorială a țării, nu sunt stăpânit de principiul separatiste, dar în cadrul acesta trag toate consecvențele principiului național în interesul poporului român. Părerea mea este, că acel bărbat va face serviciul mai bun patriei, care nu va accepta o utopie, ci faptele reale și astfel nu va visa de un stat național maghiar, ci va considera ca bază naturală fiindu-i p. siglota a țării.

Întrebat de un corespondent al lui «Világ» asupra desbaterilor din ședințele comitetului, d-l Goga a declarat, că comitetul e solidar și are în vedere numai interesul poporului român.

Ce a zis Andrássy?

Contele Andrássy întrebat de un corespondent al lui «Világ» asupra pactului, a spus, că el consideră de o greșală fatală pasul lui Tisza, de a se dimita la tratative cu Români. Dacă rămâne partidul lor național, îndată ce se vor îstări, vor avea pretențiuni și mai mari. Acest drum duce la nimicirea elementului maghiar în Ardeal. Românii stăpesc pe încetul maghiarimea din Ardeal.

Proteste.

Protestul contra pactului româno-maghiar votat de EMKE, a fost trimis la toate comitetele și primăriile orașelor, cu rugarea să adereze la el. Reprezentanta orașului Cluj a acceptat protestul, cerând totodată fortificarea pasurilor Ardealului și așezarea de trupe maghiare în Ardeal. În special se garnizeze batalioane ungurești în Zlatina, Câmpeni și Lăpușug ung.

Un protest contra pactului a ridicat și reprezentanta orașului Comorn din Ungaria.

Epilogul incidentelor din Saverna.

Semne de Pace.

Sânt cunoscut incidentele. Comandantul Garnizoanei micului oraș a scos într'o zi armata pe străzi și a ordonat șarjarea năușimel cari manifesta în mod pașnic. Bătrâni, femei și copii au fost răniți grav. Procurorul și alți magistrați, cari alergase la fața locului, au fost pur și simplu arestați din ordinul comandantului militar și închiși împreună cu alte 40 de persoane într'o pivniță. Aceste incidente

cari veneau după scandalul provocat în același mic oraș de o tânăr locotenent, care a insultat în mod public poporul și steagul francez, au ridicat protestările aproape unanime ale Germaniei contra regimului de teroare militară, sub care este Alsacia și Lorena, și împăratul Wilhelm al II-lea a trebuit să ordone darea în judecată a colonelului Von Reuter și a locotenentului Forstner.

Partizanii pangermanismului brutal au reușit să impună Consiliului de război din Strassbourg — unde s'a judecat procesul — o sentință de castă și cei doi acuzați, cari scosese armata contra unei populații pașnice și insultase poporul și drapelul francez, au fost achitați.

Această achitare a avut o repercutare dureroasă în inima majorității a poporului German, pe când Franța a rămas liniștită. Altădată nepedepirea insultei steagului francez ar fi fost aproape un casus belli. Liga patrioților și naționaliștii francezi ar fi manifestat șgomotos pe străzile Parisului, iar monumentul orașului Strassbourg din piața Concordiei ar fi fost iară îndoliat. Totuși în Paris n'a fost nici o manifestație, iar Paul Déroulede, Președintele ligii patrioților, care odinioară propovădula fără încetare revrnga contra Germaniei și declararea unui război, pentru recucerirea Alsaciei și Lorenei, a plecat liniștit mai zilele trecute la Nisa. — În afară de protestarea ștarelor nici o altă manifestație nu s'a făcut în întreaga Franță.

În Germania însă, toate păturile populare s'au agitat, pretutindeni au fost întruniri și meetinguri și s'a protestat contra dictaturii militare care domnește în cele două provincii odinocară franceze. Față în față au apărut cele două Germanii: Germania democratică reprezentată prin forțele democratice mereu crescânde prin masele imense ale poporului și ale micel burghezii și prin noua elită intelectuală care se ridică mână de alte idealuri, și Germania obscurantismului medieval, care pe de-o parte zadarnic încearcă să mai dea viață resturilor feudalității, iar pe de alta are iluzie că va putea prin forță și militarism brutal să stăpânească veșnic în disprețul justiției sociale și a principiului naționalităților pe francezii din Alsacia și Lorena și pe polonezii din Silezia.

Protestările acestea ale mensesi majorității a Germaniei au o mare însemnătate și întrucât în începutul acestui an s'au de înisțit, șevane de pace. Ce șevane șuitem de timpurile când în toamna anului 1870 mulțimea amestă striga pe străzile Berlinului «La Paris, pe când la Paris se auzea tot atât de sinistru strigătul «La Berlin». Acest strigăt a adus Franței înfrângerea cea mai dureroasă pe care a suferit-o un popor dealungul vremii, înfrângere morală și materială, iar Germaniei învingătoare nevoia de a se înarma din ce în ce mai mult, de a cheltui miliarde, peste miliarde pentru armată, îngorând nevoile poporului. Acest strigăt a adus diferitele alianțe între marile puteri ale Europei și acest regim de pace armată care este o piedecă a unrei popoarelor și a liniștii lor d'șvoltări. Azi imensa majoritate a poporului din apus educată la lumina,

Idellor noui, privind armata ca o tristă necesitate a timpurilor actuale, înlege că hegemonia și prioritatea în lume, nu se mai câștiga pe câmpurile lugubre ale războaielor, ci prin munca continuă, munca de șecare zi în școli, în laboratorii, în universitate, în fabrici în uzine pentru mărirea patrimoniului cuceririlor, descoperirilor și culturii omenesții.

De aceea poporul german azi a protestat ca un singur om contra provocărilor din Saverna și mărturisese întreaga simpatie către poporul francez. De aceea în Parlamentul German s'a protestat cu vehemență și s'a cerut autonomia deplină pentru Alsacia și Lorena și o constituție republicană.

Iată cum justiția socială respăre. În Reichstagul German unde acum 43 de ani s'a votat în numele dreptului celui mai tace, cu atâtea șgomot și frenesie anexarea celor două provincii, se aud acum glasuri cari cer pentru Alsacia și Lorena o autonomie quasi republicană, care le va ține numai cu numele de Imperiul german. Acest șarfășit al incidentelor din Saverna trebuie să aducă bucurie pretutindeni. Principiul care triumfă în apus va trebui să triumfe în toate părțile. Dar mai este și un alt motiv de bucurie. Alsacia și Lorena fiind puncte de pace dintre Franța și Germania și statornicindu-se această pace între cele două popoare, pacea în întreaga Europa va fi un fapt îndeplinit. Marele tribun al revoluției franceze Mirabeau a prezis la 1789 — când Franța, Germania și Anglia se vor uni se va înfăptui cea mai mare revoluție pe care o va cunoaște omenirea.

Nu trebuie să disperăm!

Paris, 20 Ianuarie 1914.

AL. Negra.

Camera. Ședința de ieri a fost cam șgomotoasă. Au vorbit mai mulți opoziționali, între cari Șimegi, Polonyi etc. A luat cuvântul și Tisza respingând a acușările opoziției, iar secretarul de stat Vadász a înut un discurs lung în apărarea proiectului. După amezai proiectul legii de presă a fost votat în general. Urmează desbaterea specială.

Armata română în 1913.

— Conferința d-lui general Crăiniceanu. —

București, 22 Ian. n.

D. general Crăiniceanu a vorbit Mercuri seara la cerul de studii al partidului liberal, în fața unui numeros public despre faptele de arme săvârșite de armata noastră în campania anului 1913. Au luat parte la această ședință și d-nii miniștri, I. Brătianu, I. G. Duca și Dr. Anghelescu. Conferențiarul spune că a împlinit 40 de ani de carieră în serviciul oștiresi și s'a retras din armată mai curând spre a-și dobândi libertatea cu o oră mai înainte. Retrăgându-se din oștire nu însemnează că a încetat de a se mai preocupă de treburile oștiresi fiindcă va duce lupta mai departe întrucât crede că, armata este păzitoarea și căminul și țării noastre.

frații lui vor scăpa de strămtoare, pentru că el îi va hrăni pe amândoi. Drăcușorul, care veni dela Simion îi făgădui să vină mâine să-i ajute. Cu aceasta se despărțiră unul de altul.

III.

Ivan ogorăse toată țelina, mai rămăsese o fășie mică. Veni ș'o gate și pe asta. Îl dureau burta, dar ogorul nu putea rămânea. Indreptă curelele dela chișcă, întoarse plugul, și începui să are. Când ajunse însă la cea dintâiu întorsură, i-se părui că atârna ceva de plug, — rădea. De vină era drăcușorul, care luase în brațe coar-nele plugului și se împotriva cu picloarea. Ce minune! asta, își gândea Ivan. Pân' acum nu era nici o rădăcină aici, și acum este una. Ivan băgă mâna sub brazdă și pipăi ceva moale. Apucă ceva și scoase afară. Era negru, ca o rădăcină... și se mișca. Și iată, era un drăcușor în toată forma. »Uite, numai, uite! ce bidigantie scărboasă! strigă Ivan, îi prinse bine și vru să-i șdobrească capul de p.ug. Drăcușorul începui să se șcănecă.

»Nu mă bate, zise el, v.ou face pentru tine, ce vei pofti.

»Ce poți face pentru mine?»

»Spune-mi, ce vrei?»

Ivan se scărpină după ureche.

»Am dureri de pantece, zise el, mă poți scăpa de ele?»

»De bună seamă», zise drăcușorul.

»Atunci, vindecă-mă.»

Drăcușorul se plecă la brazdă, șormoni cu unghile, scoase o rădăcină, cu trei fire, și-o întinse lui Ivan.

»Iată, cine înghite o rădăcină din acestea, se vindecă de orice durere.»

Ivan luă rădăcina, o împărți, și înghiiți una din cele trei fire. Durerea îi trecui numai de cât.

Drăcușorul iară începu să se roage de el. »Lasă-mă acum liber, zise el, că mă scufund în pământ și nu mai ies de acolo.»

»Ei, de pe mine, cu Dumnezeu!» — Și cum a pomenit Ivan de Dumnezeu, drăcușorul a intrat în pământ, cum intră o platră în apă, văzându-se numai găuricea, pe unde a intrat.

Ivan băgă celelalte două rădăcini în căciuc și ară mai departe. După ce sfârși de arat, întoarse plugul și plecă către casă. Desprinse și intră în casă, unde văzu numai de cât pe frate-său mai mare, pe Simion, soldatul, cinând la masă cu nevasta lui. I-se luase moșia, din pușcărie scăpase numai cu mare greu și-acum se întoarse să locuiască cu tatăl său.

Când văzu Simion pe Ivan, îi zise: »Am venit să locuiesc la voi; dați-ne de mâncare, până lini capăt o condiție undeva.»

»Bine, de pe partea mea rămâneți, dacă vă place la noi», zise Ivan.

Ivan vru să șadă acum pe laviță, dar doamnei nu-i plăcu m'rosul lui Ivan. Ea zise către bărbatul ei: »eu nu pot cina cu un țărăn puturoș.»

Atunci zise Simion, soldatul: »Ne-vastă mea zice, că mi'oșei greu — ai putea ieși în curtea.»

»Ei, de pe partea mea... și așa trebuie să mă duc cu lapa la pășune.»

Ivan își luă o bucată de pâine, caftanul, și se duse cu lapa la pășune.

IV.

Dupăce drăcușorul fu gata în noaptea asta cu Simion soldatul, veni, după înțelegerea avută, să caute pe drăcușorul lui Ivan, să-i ajute a răpune pe prost. Veni la ogor și cercetă după poșu-său, pe acesta însă nu'l găsi nicăiri, a descoperit numai gaura din pământ. »Ei, gândi el, soțul meu a pățit-o. Trebuie să-i leau eu locul. Locul este arat, — trebuie să mă apropiu de el, când va cosi iarba.»

Drăcușorul ieși la livada, revărsă apă pe livada lui Ivan, nămolindu-o întreagă. În zori de zi Ivan se întoarse cu lapa acasă, își bate coasa și plecă să cosească livadea. Începu cu coasa, trage odată, trage de două ori — coasa se tâmpoște, nu vrea să cosească... a trebuit ș'o mai bată odată. Ivan se sucește încocoșe, se sucește încolo, înzadar, înzadar, nu merge — caută să se ducă acasă. »Să-mi aduc ciocanul să bat coasa», zise el, și de m'as năcăji o săptămână întreagă, nu mă las, până coseșc livadea. Când auzi drăcușorul asta, se puse pe gânduri. »Mare încăpăținat e prostul ăsta, își zise drăcușorul, nu i poți face nimic. Trebuie să folosesc alte apucături.»

Ivan veni, își bătu coasa și începu să cosească. Drăcușorul se ascunse în iarba, prindea totdeauna coasa și o îndrepta cu vârful în pământ. Pe Ivan îl cuprindeau sudorile, cu toate astea cosi iarba, mai rămânând un smoc lângă mocirlă. Drăculețul se ascunse în mocirlă, gândindu-și în sine »să știu, că-

mi tale ghiarile, nu'l las să taie și pe asta». Ivan se apropie de mocirlă, se uită, iarba nu era tocmai deasă. N'o putu lua cu coasa. Ivan se năcăji, trase cu coasa din toate puterile; drăcușorul trebuia să se ferească, văzu că-i primejdie și se ascunse într'un tuș. Ivan se întinse peste tuș și reteză jumătate coada drăcușorului. Gata cu livadea, zise către soru-să că grebleze, iar el se duse să cosească șăcara.

Când ajunse, diavolul cu coada ciontă așă dea acolo și încălcișe toată șăcara, așa că cu coasa cu greblă nu se putea face nici o ispravă. Ivan se duse acasă, își aduse secera, și ș'apucă să secere; — seceră toată șăcara și acum, zise el, trebuie să mă apuc de o-văș. Când auzi asta codă ciontă, își gândi: »La șăcară nu ții-am putut face nimic, o să-ți dau eu mâne de hac, să vină numai dimineața.»

A doua zi des de dimineață drăcușorul aleargă la holda de ovăș, ovășul însă era deja cosit. Ivan îl coseșe noaptea ca să se scuture mai puține boabe. Drăcușorul se cătrâni de mânie. »Mă ciontit și m'a făcut de rușine, și m'a tot chinut prostul de el. Nici în băta n'o pățește cineva mai rău. Nici durmi nu poate ștrengarul afurisit; cu el nu poți eși la nici un căpătâi. Acum mă duc la grămezile de boate, mă bag în ele, și pe toate le murdăresc.»

Și-a intrat în o clae de șăcară, se vără printre snopi și începu să-i murdărească. Snopii se încălzi, chiar și drăcușorul îi fu cald între snopi, și adormi în ei.

Ivan prinse lapa la căruț și se duse cu soru-să după bucate. Se opr

cu căruța lângă o clae și începu să arunce snopii. Aruncă doi snopi în căruța împlântă furca în ei — care pătrunse diavolului în partea din dărât — când ridică furca, în vârful ei drăculețul tremura ca varga și șchimba la fețe.

»Uite numai, pețanția scărboasă, zise Ivan, iară ești aici!»

»Eu sunt altul, zise drăculețul, cel de mai înainte a fost fratele meu. Eu am fost la frate-tău Simion.»

»Ori cine ai fi, zise Ivan, ai ș'o pățești tot ca el!» El voia să l'lovească de loitree carului, dar drăcușorul începu să se roage: »Lasă-mă, zise el, nici odată nu voi... și-ți fac, ce vei zice tu.»

»Și ce știi face?»

»Știu face cătane, din ce-i vrea tu.»

»Și alea de ce-s bune?»

»Le poți întrebuița la tot felul de lucru, unde vei vrea, isprăvesc, ce-i cere.»

»Pot cânta cântece?»

»Negreșit.»

Atunci, de pe partea mea, fă-mi căte-va, zise Ivan.

Pulul de drac îi zise: »Ia un snop de șăcară, scutură-l să ștee în picloare, și apoi să-i zici numai: Sluga mea poruncește, să nu mai fi snop, ci din tine să se facă atâtea cătane, câte fire de paie sunt în tine.»

Ivan luă un snop, îl scutură și rostii cuvintele, cari i le-a spus drăcușorul. Snopul se desfăcu și din el ieșiră cătane, înainte cu un dobaș și un gornist. Ivan începu să zămbească.

S-a afirmat cu deosebire ca inainte de intrarea noastra in campanie, armata noastra era nepregatita. Partea a acestei afirmatii sunt acei care s-au lasat sa fie indusi in eroare de catre potrivnicii si rauvoitorii armatei noastre...

Voua cauta sa dovedesc ca de lipsita de temelie este aceasta afirmatie si d. general Crălniceanu insira toate imbunatatirile aduse armatei in timpul guvernului liberal...

In 1910 am sportat numarul cavaleriei de 10 regimente de roziori si 10 regimente de cavalerie. Grație preocupărilor am avut pentru cavalerie, această armă a putut străluci în Bulgaria...

A tileriei i-am dat o sumă de 7 milioane și jumătate. Am complectat și mânt fabrica de pulbere și de folioțoteu a armatei pentru a nu mai fi tributarii străinătății. In 1910 am comandat 40 de mii de proiectile, așa încât putem spune că întreaga operă de armare și mobilizare din anul trecut este operă liberală...

Geniul în ce privește înzestrarea lui cu pod metallic pentru trecerea trupelor în Bulgaria cu care se glorifică guvernul trecut, a intrat în preocupările noastre. Noi am dat 750 mii de lei pentru poduri metalice și 2 milioane o sută de mii de lei pentru alte înzestrări. Celelalte unități ca: marina a primit un milion, serviciile sanitare 1.330.000.

Plecând în străinătate pentru studii militare am căutat să provoc în mod discret o concurență prietene furnizorilor militari și am obținut o reducere de prețuri de 6 milioane la un material, care ar fi costat 10 milioane și cere în realitate a fost plătit cu 13 milioane. In sfârșit, am pus bazele aviației militare.

De asemenea ne-am îngrijit de curățarea materială a ostașilor, sporirea în două rânduri soldelor soldaților și a ofițerilor odată sub Gogu Cantacuzino și general Budișteanu; și altă dată sub d. Em. Costinescu și sub mine ca ministru de război.

Pregătirea armatei nu se putea face în presiunea evenimentelor, fiind că războiul de război nu se găsește

»Uite numai, ce lucru frumos, zise el. Ce lucră minunat deșăpărat fetele!» «Ei, lasă-mă acum liber» zise deăcurul.

»Ea, eu nu, zise Ivan, nu vreau să se plardă săcara în zadar. Arată-mi, cum să fac iară snop din câștig, că vreau să-l îmbățească.»

»Acușor-i zise: »Acum să zici, că stăne atâtea fire de pale, sluga mea p-uncoste, ca iară să vă faceți snop!»

»Cum a rostit Ivan cuvintele acestea, canoalele iară s-a prefăcut în paie. S'iară se rugă drăcușorul de Ivan: »Stă-mă liber!»

»De pe partea mea, fie. »Ivan zise drăcușor de loitra carului, d'acum bine cu mâna și-i scoase din buzunăr, două Dumnezeu, zise el. Dar cum a năvălit numele lui Dumnezeu, stăpânul și-i scut în pământ, cum se căzu pe pământ în apă lăsând numai o gură în urma lui.

Când a ajuns Ivan acasă, găsi și pe al Căca frate în casă. Ședea cu neastăsa la cină. Taras, pântecosul, căsă putut regula plățile, a fugit dăruț creditorilor și a venit la Ivan. El, văzând pe Ivan, zise: »Frate, bine-ne în casa voastră și ne dă oare de lipsă pentru trau, până în voi auce în rândulă afacerile.»

»De pe partea mea, rămâneți aici, dacă vă place.»

Ivan își desbracă caftanul și se așeză la masă.

»Dar femeia negustorului zise: »Vă să pot mânca cu un prost... mironasă a sudor!»

Taras pântecosul, zise cătră Ivan: »Tu mișoi greu, Ivane, du-te și mănâncă în curte!»

»De pe partea mea, tot atâtea. Și așa trebuie să mă duc cu iapa la iară.»

(Va urma).

disponibil și ceea ce se mai poate găsi este scump și prost, dovadă că din cele 60 de mii de puști cu năpăre în urmă, după însăși declarația ziarului «Epoca» numai 20 de mii sunt în bune condițiuni. Insuși d. N. Filipescu a declarat că la începutul crizei balcanice, armata era pregătită și gata de mobilizare.

In ce privește moralul armatei care constituie un factor important pentru disciplina în armată, conferențiarul spune că a organizat conferințe și teatre pe lângă cazărmi.

Armata trebuie ținută în afară de cercurile politice și în tot timpul cât am fost ministru am căutat să inițiez politica din armată.

Grație acestor preocupări ale noastre armata noastră s'a arătat în Bulgaria de o disciplină și un moral de granit. Sper urmă conferențiarul, că bazat pe aceste documente am putut înlătura afirmațiunea adusă armatei că a fost nepregătită, afirmație care nu putea decât să atingă prestigiul ei în țară și în străinătate.

»D-a».

ȘTIRI

- 10 Ianuarie 1914.

Știri din România. În țară s'au mai făcut următoarele noi numiri de profesori: dl L. Giurculescu, prefect de Muscel, dl Stefan Albu, prefect de Suceava, dl Const. Stoiljan, prefect de Tulcea și dl Grigor Vasiliu, prefect de Tutova.

Secretar general al minist. de finanțe a fost numit dl Alexandridi.

Di Iuliu D. Valoari, conferențiar definitiv la facultatea de litere și filosofie din București, a fost numit director al învățământului secundar și superior din ministerul de instrucție; dl M. Brătîlă, directorul școlii comerciale superioare din București a fost numit director al învățământului profesional și particular, iar dl Spiridon Popescu, profesor la liceul Mihai Viteazul din București, a fost numit director al învățământului primar și normal.

Șef al biroului presei pe lângă ministrul de interne a fost numit dl Ion Minulescu.

Se dă ca sigură numirea dl-ului George Diamandi ca director general al teatrelor și a dl-ului Haralamb Leuca ca subdirector.

Principii români au sosit la Potsdam. Din Berlin se anunță, că AA LL. principele Ferdinand și Carol al României au sosit alaltăseară la Potsdam.

»Des yeux dans l'ombre« - »Năpasta«. Cetim în »Dumineața«. Arum cățiva ani a produs mare vâlvă atât în Franța cât și la noi, un îndrăzneț furt literar, săvârșit de un cunoscut scriitor francez, în dauna unui scriitor român. E vorba de André de Lorde, care a făcut să se reprezinte, pe scena unui teatru parizian, sub numele său, drama »Năpasta« a marelui nostru Caragiale.

Un student român dela Paris asistând la reprezentație și văzând că piesa »Des yeux dans l'ombre« a lui André de Lorde nu e decât »Năpasta« lui Caragiale, a denunțat faptul. S-au produs atunci oarscari discuții în jurul acestui fapt, într-o dată André de Lorde e un scriitor destul de cunoscut în Franța. Furtul, în sine, nu putea fi tăgăduit, într-o dată există în franțuzește o traducere a »Năpastei«, făcută de dl N. Neuschütz de Iassy. Asemănările între drama lui Caragiale și piesa »Des yeux dans l'ombre« erau așa de mari, încât nu începea nici o îndoielă. De fapt piesa jucată sub numele lui de Lorde, era »Năpasta« lui Caragiale.

Silit să se explice, dramaturgul francez a declarat următoarele: Un neamț, anume Fuchs, a venit la dânsul propunându-i colaborarea la o piesă și dându-i subiectul. Neamțul nu i-a spus însă nici odată, că subiectul e luat din Caragiale, așa încât autorul a fost de bună credință. După explicațiile date prin presă afacerea s'a închis.

Ultimul număr al revistei franceze »Je sais tout« publică între altele și piesa lui André de Lorde, având în cap titlul »Des yeux dans l'ombre«. Dar de unde, atunci când s'a reprezentat, nimic nu indica numele lui Caragiale, de data asta sub titlul piesei se adaugă: »Adapté du roumain« (adaptat din românește) iar o notă amintește numele lui Caragiale. Așa dar s'a făcut dreptate și André de Lorde a dat lui Caragiale ceea ce era al său.

Piesa din revista franceză e »Năpasta«, prea puțin modificată. Succesiunea sceneilor este la fel. Sunt părți traduse întocmai. De notat că și numele personajilor sunt aceleași: Dragomir, Gheorghe, Ion, Anca (Hanna).

Bine, că cel puțin după moartea lui Caragiale i se recunoaște paternitatea unei lucrări jucată la Paris, fără ca numele său să figureze pe afiș.

Inaugurarea monumentului marelui duce Nicolae. După cum am amintit,

Sâmbătă va avea loc la Petersburg inaugurarea monumentului marelui duce Nicolae Nicolaevici. Misiunea română, însărcinată a reprezenta România la inaugurarea acestui monument e compusă din d-nii: general Hârjeu fost ministru de război, colonel Grigorescu și căpitanul Filoti, cari au părăsit Marșea Bucureștili, plecând spre Petersburg.

Monumentul destinat să comemozeze purtarea erolcă a marelui duce Nicolae în timpul războiului ruso-român-turc din 1877-78, amintește și rolul glorios, ce l-a avut cu această ocazie, suveranul României. Statuia M. S. regelui Carol al României figurează pe acest monument alături de a țarului Alexandru III, ca prim moștenitor și a marelui duce Wladimir.

Turcia angajează ofițeri japonezi (?) »Vossische Zeitung« află din Atena, că în cercurile diplomatice se afirmă, că Turcia tratează cu Japonia, ca aceasta să-i pue la dispoziție ofițeri și marinari japonezi pentru un dreadnought. Turcia dorește, ca acest dreadnought să fie imediat gata de război și nu poate pregăti în timp atât de scurt marinarii necesari.

Sufragetele în fața regelui. In ultima lor ședință sufragetele engleze au luat din nou o îndrăzneță hotărâre. Au decis să trimită o deputațiune înaintea regelui, care să roage în persoană, pe regele George al Angliei, pentru satisfacerea pretenșiunilor lor. In acea ședință, d-na Dacre Fox a ținut o înflăcărată vorbire, în care motivând această propunere, a spus între altele următoarele:

»Suntem acuzate că voim să amestecăm și persoana regelui în luptele noastre. Dar nu noi o facem aceasta, ci miniștrii M. Sale sunt cauza la toate. M. Sa nu e numai regele bărbăților din Anglia, ci și al femeilor engleze, și pentru că miniștrii lui reprezintă numai pe bărbăți, noi suntem silită să apărăm interesele femeilor din Anglia. Nu putem crede, că regele nu ne-ar primi, din contră, sunt atâtea motive, cari să-l facă pe rege curios de opinia femeilor din țară.»

Parisul în caz de război. Secțiunea de alimentație a consiliului comunal din Paris discută de câteva zile chestiunea aprovizionării cu alimente a Parisului în caz de război. Referentul acestei comisii, consilierul comunal Massard, a dovedit, cu date, în ședința de alaltăeri a consiliului, că în cazul unei eventuale mobilizări Parisul ar fi provăzut cu articile de alimentație »necesari numai pe timp de patru zile și că dacă guvernul ar pune mâna pe toate liniile ferate, atunci ar fi imposibilă aducerea în capitală a articilor din provincie. In primul rând s'ar simți lipsa de făină și o nouă aprovizionare ar fi cu neputință. In urma intervenției consiliului comunal, chestiunea aceasta a fost discutată alaltăeri și de către secțiia de alimentație a ministerului de război, iar mâine se va l-truni o conferență comună, la care va lua parte comisia de alimentație a consiliului comunal, guvernorul militar al Parisului și secțiia ministerului de război pentru alimentație.

Știri mărunte. Din Australia se anunță, că în 1 Ianuarie au avut loc noul erupțiuni vulcanice în insula Ambrim din Hebridele-noi. Au pierit mai multe sute de persoane.

La Londra se construiește un palat enorm, un casinou pentru muncitori, în care vor încăpea peste 200.000 muncitori.

Rectorul universității din Cambridge a ordonat să nu se mai admită în universitate studenții, al căror venit anual trece peste 3000 lei. Măsura aceasta a fost luată din cauza cheltuielilor exagerate făcute de nepotul miliardarului american Morgan și de viața destrăbălăată dusă de acesta.

Lordul Morley a comunicat comisiei pentru asigurarea circulației marilor vase de oceane, care s'a întrunit acum la Londra, că s'a format o organizație internațională pentru distrugerea munților de gheață plutitori. Această organizație va fi pusă sub protecția Statelor-Unite.

Tribunalul din Florența a fixat pe ziua de 26 Februarie, desbaterea procesului lui Perugia, care furase tabloul Mona Lisa.

Pe strada Szondy din B-pesta s'a lăsat alaltăseară pământul, afundându-se pe un teritor de 25 m. lungime și 5 m. lățime.

AVIZ. Căut un candidat de avocat cu praxă bună, începând cu 1 Februarie 1914, pe lângă salariu lunar de Cor. 200.-220 și taxe de comisiuni.

Dr Iuliu Deceanu avocat Șercala (Sárkány) 2 8.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Reuniunea de înmormântare din Schei-Brașovului. Dumineca trecută și-a ținut Adunarea generală Reuniunea de înmormântare din Schei-Brașovului. Cu bucurie constatăm, că această Reuniune de binefacere s'a dezvoltat în timp relativ scurt, în chip foarte îmbucurător. Din raportul general reținem următoarele date: Numărul membrilor este 523. Averea Reuniunii K. 19569-21. In anul trecut au murit 21 de membrii, pentru cari s'au plătit ajutoare în sumă de K. 3252-50. Averea Reuniunii a crescut în anul trecut cu K. 2601-32. Reuniunea împlinește în 14 Iulie a. c. zece ani de viață. Dela înființare și până azi s'au întâmpiat 145 cazuri de moarte, pentru cari s'a plătit în total aproape K. 20-000.

Adunarea generală din Dumineca trecută a luat între altele și o hotărâre de multă importanță mai ales pentru poporul nostru sărac din Schei. S-a hotărât adevă angajarea medicului Dr. T. Șbârcea, ca medic p-ntu membrii Reuniunii și în același timp s-a decis a se da în mod gratuit și medicamentele, ce vor fi prescrie de medicul Reuniunii pe seama membrilor. Astfel membrii Reuniunii au medic și medicină gratuită. Acest favor nu privește numai personal pe membrul Reuniunii, ci s'a estinde și asupra membrilor familiei sale. Această dispozițiune este o binefacere de neprețuit pentru poporul nostru din Schei și recomandăm și noi cu toată căldura sprijinirea acestei Reuniuni, căci cu cât va fi mai bine sprijinită, cu atât și binefacerile, ce le va împărți, vor fi mai mari.

Reuniunea femeilor române din Brașov își va ținea Adunarea generală ordinară Duminecă în 12/25 Ianuarie la 3 ore p. m. în sala cea mare a gimnaziului român. Se invită toate membrele ale acestei Reuniuni, cu adaosul că această Reuniune după usul vechiu dela întemeierea sa, ține Adunările generale numai în cercul membrilor sale. Brașov Ianuarie 1914 Maria B. Baiwescu președintă.

Casina română din Brașov-Schei își va ținea Adunarea generală ordinară Duminecă în 12/25 Ianuarie 1914 la 3 ore după amiază. Cu această ocaziune dl Ioan Aron director școlar l. p. va ținea o prelegere despre sibiuanii.

Condamnat. Astăzi a fost condamnat la 6 luni închisoare individul Iohann Sigoli, care ședea câteva luni săvârșise un furt de bani în otelul Continental.

Apollo-Bioscop. Sâmbătă și Duminecă în 24 și 25 Ianuarie. Gândacul aștergător (vedere). Serata Asta Nielsen (cel mai reușit film comic de răs). »Răzbușarea«. »Viteazul« (mare comedie în 2 acte). »Asta Nielsen«, debutul primei Mimotragice din Lume. »Simțământul mare« dramă socială în 6 acte de Urban God.

Luni în 26 Ianuarie nu e reprezentație. Marți și Mercuri program nou. Muzica militară. Incălzit.

Răscumpărarea feliicitărilor de sărbători

în favorul fundațiunii xiarștilor. - Dela Epitropla fundațiunii. -

Pe liste:

XI. Dl. Constantin Căciulă prim-contabil, Huedin, contribuind: Const. Căciulă, Ioan Jell și I. Popa câte 2 cor. I. Perca, V. Fărcaș, V. Bulega și Mărincaș cu câte 1 cor. La un loc 10 cor.

XII. Dl. Ioachim Muntean, protopop. Agneta contribuind: Inst. »Frăția« cu 6 cor. și Ioachim Muntean cu 4 cor. La un loc 10 cor.

XIII. Dl. Tit Liviu Bitea, director de bancă, Teiuș, contribuind: Amos Francu, Gavril Rațiu, și Tit Liviu Bitea cu câte 2 cor. La un loc 6 cor.

XIV. Dl. Aurelian Negruț, notar în pens. Nou-român contribuind: Institutul »Noiana« cu 5 cor.; A. Negruț cu 2 cor. și Alex. Bugner cu 1 cor. La un loc 8 cor.

XV. Pe lista redacțiunii »Foaia Poporului« Sibiu au contribuit: Dumitru Gliga, cu 4 cor. George Gorun America, cu 2 cor. N. Cionea cu 1 cor. T. Moldovan, cu 50 fl. și I. Szabo cu 30 fl. La un loc 7-80 coroane.

XVI. Pe listele Domnilor Dr. Onisifor Ghibu și Ioan I. Lapadatu, Sibiu au mai contribuit: Samuil Gangoles cu 5 cor. Octavian și Petrică Neagoș cu 4 cor. Ștefan Moga cu 3 cor. Dr. S. Filipu și Oct. Costea cu câte 2 cor.; Aureliu M-rușca cu 1 cor. Octavian Beu Jur. cu 3 cor. Marcu Jantea cu 2 și N. Șteflea cu 1 cor. La un loc 23 coroane.

XLVII. Dnul Matei Șirlinean, director de bancă. B-Prund, contribuind: Dr. N. Hângănuș și M. Șirlinean cu câte 2 cor. La un loc 4 cor.

XLVIII. Pe liste diverse: V. Almășan, avocat, K. Almăș 10 coroane.

Traian Barzu, Birchii și I. Corbu Bistrița, cu câte 5 cor.; Dr. Georgiu Popescu, adv. Turda, 4 cor. R. Carabașu, Timișoara și Vasile David, paroh, Moșog cu câte 3 cor. Iuliu Bardosy și St. Peneșu cu câte 2 cor. La un loc 34 cor.

(Va urma)

Din Sălagiu.

Lupoia, 20 Ianuar 1914.

Invățătorul de aici, dl I. Micu, a alcătuit de mai mulți ani o trupă de diletanți teatrali țărani din comuna noastră. La început abia-și răscumpărau bilețul modest 4-5 țărani, ceilalți asistau gratuit sau pentru oare cari servicii aduse cauzei teatrale. An de an însă și-au răsucumpărat bilețul tot mai mulți, până ce în urmă ne-am pomnit cu sala școlii plină de bărbăți și femei. Pe cei din satele vecine nu i-am prea putut atrage, abia câte unul-doi. De aceea pentru a răspândi lumina și în satele vecine I. Micu și a propus ca din ocazia adunării invățătorilor în comuna vecină Creaca, la 1 Februar n. să dele o reprezentație teatrală ceea ce s'a semnalat și prin zisere. Dar dl Augustin Moldovan preotul din Creaca îi denegă sala școlii sub cuvânt, că sala nu o poate da decât pentru adunarea invățătorilor ori pentru prelegeri populare, dar nu și pentru teatru și alte petreceri.

Intre astfel de împrejurări pentru ea să nu ne rămână truda zădarnică, ne-am hotărât să ținem reprezentația în ziua de Bobotează în cerc țărănesc, la care însă am invitat și pe intelectualii din jur.

Fiind timpul scurt dl Micu trebuia să pregătească scena în ajunul Bobotezii, dar preotul Gavril Trencă i-a pus piedecă, fiind dl Micu și cantor. Dar a avut noroc cu colegul d sale dl George Babanga invățător în Brustur, care în momentul suprem, a sosit în comuna noastră. Sub conducerea acestor doi harnici luminători ai poporului sprijiniți și de primarul Ioan Murășan în noaptea aceea s'a pregătit scena.

Am așteptat, ca după atâtea trudă vor veni la reprezentație cel puțin preoții din apropiere, dar au lipsit cu toții.

Dintre intelectualii noștri a participat numai dl Teofil Dragomir și familia, care ni-a pus la dispoziție gratuit scheletul scenei, câteva mobile și haine pentru ual diletanți, apoi și trăsura de câteva ori la Jibou pentru exoperarea îngăduinței și alte trebunite răscumpărându-și și bilețul cu 7 cor. Iar la finea reprezentației a adresat cuvinte de laudă diletanților și poporului cuvinte de încurajare. Dl Micu ni-a pus la dispoziție un costum țărănesc bărbătesc, iar românele din sat o mulțime de covoare și alte podoahe.

Dl Micu a făcut pe regisorul, iar diletanții în frunte cu dl invățător George Bobanga au jucat cu un umilitor succes piesele: »Șirga la dol stăpan« de Bârsan și »Cinel-Cinel de Alexandri.

Apoi dacă nu ne-au onorat cu prezența preoții, sala școlii a fost ticsită de țărani și țărance din comuna noastră. Dintre străini au luat parte dl Kovats Albert și familia, răscumpărându-și bilețul cu 5 cor. Dl notar Gher. Dobocan n-a venit, dar și a răsucumpărat bilețul cu 3 cor.

S-au încasat cu totul vre-o 88 cor 70 fl. din cari subtrăgându-se cheltuielile și drept remunerație pentru 7 diletanți taxele de membrii ajutorii la »Asociațiunea«, a rămas și în favorul școlii un venit curat de vre-o 14 cor.

Ar fi pagubă, ca piesele teatrale amintite să nu se predele la 1 Februar n. a. c. și în Creaca, unde sala școlii e neasemănat mai mare, e loc mai central și cu ocazia Convenirii invățătorilor s-ar putea juca cu un succes strălucit.

Pe preoții noștri li rugăm să nu pună piedeci deșteptării credincioșilor lor!

Ioan Lungu Mironceanu.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta 23 Ian. Azi în cameră scandal enorm. Andrășy, Vázsonyi și alții au fost scoși cu forța din cameră.

Proprietar: Tip. A. Mureșanu & Comp. Redactor responsabil: Ioan Braton.

Dr. Stefan Albu

specialist în boale femecești și mamos, fost prim asistent la clinica de femei și școală de moașe, fost intern al clinicei Bumm din Berlin.

Ordinează a. m. 11-12. d. e. 3-5.

Brașov, Strada Poștii Nr. 14.

Telefon 5-95. (1 6)

Telefon Nr. 1.

Strada Lungă Nr. 104.

Anunț.

Imi iau voia a aduce la cunoștința On public amator de bere că în anul 1912 am cumpărat depositul de bere de Steinbruch Budapest, ANTON KASSIK, din Strada Lungă Nr. 104 și două case Nr. 102 și 104 din Strada Lungă dela domnul Anton Kassik, privatier, după contract singur am dreptul a purta firma „ANTON KASSIK“.

Find singurul reprezentant al celei mai mari și vechii berării din Ungaria Anton Dreher, Soc A Berăria burgheză din Steinbruch Soc. A. Berăria din Capitală Soc. A. și a Berăriel Haggenmacher pot servi pe on. muștirii ca să fie mulțumiți, oferindu-Le diferite calității bune și curate de bere. Clasa primă pe lângă un serviciu punctual

s-s

Cu toată stima

Paul Tittes

Singurul proprietar al firmei „Anton Kassik“ registreată la tribunalul comercial.

Telefon Nr. 1.

Strada Lungă Nr. 104.

Bere de Steinbruch se capătă pretutindeni.

HALLÓ! Unde mergi?

Ma duc în măcelăria din Str. Hirscher Nr. 2 a lui

D. N. Căpațina, căci acolo costă acum

1 Kgr. carne de vită îngrășată calitatea Ia numai **Kor. — 88 fileri și Kor. 152 fileri.**

Tot acolo pot căpăta tot felul de carne de vițel, porc, calitatea cea mai bună cu cele mai reduse prețuri, acolo se capătă încă și grăsimă groasă de 15—20 cm. de grosă, pentru topit din porcii cei mai buni îngrășați.

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de bătănia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**

Depou de cosciuge de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.** Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre propriă cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânăt pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La cazuri de moarte a se adresa

E. Tutsek.

Telefon interurb. 405.

17-16.

LABORATORU - RÖNTGEN.

Medic primar Dr. JEKELIUS.

Consultațiune 1—3 oare.
Str. Vămii nr. 2. Cu excepție
Duminica și sărbătorii.

„CONCORDIA”

institut de credit și economii, societate pe acții în Gherla (Szamosujvár).

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „CONCORDIA” societate pe acții în Gherla, conform dispoziției §-ului 18 din statute, se invită la

a III-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Gherla, la 18 Eobruarie st. n la 10 care înainte de amesa în localul institutului

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor 1 notar, 2 scrutători cari vor verifica și procesul verbal. Constatarea capacității de hotărâre.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de reviziune despre gestiunea anului 1913.
3. Aprobarea bilanțului și distribuirea venitului curat.
4. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1913.
5. Alegerea direcțiunii (9 membrii) cu mandat de 6 ani.
- 6 Eventuale propunerii statute.

La adunarea generală pot participa nu mai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul acționarilor ca atarari și cari cel puțin eu o zi înainte de deschiderea adunării generale și se deplasează la casa institutului, ori pe lângă revers la alte insitute acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele aceloră, pe cari li reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Gherla, la 15 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

ACTIVA. Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1913. PASIVA.

Cassa	22582 90	Capital societar	200000 —
Casa de păstrare postală	1034 07	*) Fond de rezervă	4206 62
Cambii după amortizare	371 24 44	Fond de penziune	738 45
Cambii cu acoperire ipot.	288711 —	Depozite spre fructificare	576388 52
Imprumuturi hipotecare	125428 —	Depozite	2963 59
Cont-curent	7048 07	Dividendă neridictă	585 —
Anticipații	2824 42	Interese transitoare	11732 73
Proteste	204 60	Profit curat	24775 92
Chirie transitoare	83 33		
Mobilier	1796 —		
Amortizare	196 —		
	1600 —		
	321440 83		321440 83

*) Cu dotația a. c. 15000—

ESİTE Contul Perderi și Profit cu 31 Decembrie 1913. INTRATE

Interese de depuneri	28917 60	Interese	49616 29
Interese fond de rezervă	200 —	Interese de cost-curent	232 90
Interese fond de penziune	37 55	Provizioni	14270 81
Maree de prezență	279 —		
Salare	4820 —		
Chirie	1000 —		
Sp se curente și porto	2306 01		
Dare directă și comunală	3982 65		
„ după depuneri	2391 77		
Amortizări	409 50		
Profit curat	24775 92		
	64120 —		64120 —

Gherla-Szamosujvár, la 31 Decembrie 1913.

Teodor Morariu, dir. executiv.

Ioșif Albu, contabil-procurist.

Ioan Georgiu, președinte.

Ioan Ciocan

Dr. Alesar dru Gheșie

Ioan Ivașco

Dr. Octavian Domide

Ioan Welle

Vasiliu Fordea

Dr. Vasiliu Ramoncaș

Petru Cherestepiu

Subsemnatul comitet de reviziune am esaminat costurile de mai sus le-am aflat în consonanță cu registrele institutului.

Gherla-Szamosujvár, la 15 Ianuarie 1914.

Grigoriu Pop, președinte.

Dr. Gavril Tripon

Auzențiu Mureșianu

Propunerea direcțiunii referitoare la împărțirea profitului curat.

1. 5% Dividendă acționarilor	—	—	Cor. 10000.—
2. Fondului de rezervă	—	—	10793 88
3. „ „ penziuni	—	—	1753 70
4. Tantiemă funcționarilor	—	—	738 84
5. „ direcțiunii	—	—	900 —
6. „ comitetului de reviziune	—	—	250 —
7. Practicantului	—	—	100 —
8. Servitorului	—	—	40 —
9. La disp. direct. pentru scopuri de binefacere	—	—	200 —

Total: Cor. 24775 92

Direcțiunea.